

5. Коломієць І. Підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств в системі факторів з інтернаціоналізації // Конкуренція. - 2007. - №3, - с. 19-26.
6. Луханин М.И. Основы научно-методического обеспечения оценки реализуемости государственных программ и проектов. - К.: Издательская компания «КИТ», 2002. - 206 с.
7. Портер М. Конкуренция: Уч.пос. - М.: изд-во Вильямс, 2001. - 495 с.
8. С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко., А.В. Вакуленко. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.
9. Семенов А.Г. Оцінка конкурентоспроможності диверсифікованої продукції // Вісник економічної науки України.-2008.-№1 (ІЗ).—с. 103-106.
10. Томпсон - мл. А.А., Стрикленд - 111 А. Дж. Стратигический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / Пер. с англ. А.Р. Ганиевой, В.Ю. Дроздова и др. Под ред. Н.М. Макаровой. - М: Вильямс, 2002. - 928 с.
11. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства-К.: Кондор, 2009. -400с.
12. Швиданенко О.А. Сучасна парадигмальна конструкція глобальної конкурентоспроможності // Актуальні проблеми економіки. - 2011 - №2 (116). - с.8-17.

***Annotation.** The article examines the main issues of competitiveness. Methodical basis if which to develop and implement programs to improve the competitiveness of domestic enterprises.*

***Key words:** competitiveness, program, strategy, tools, structure, environment, enterprise, clusters, efficiency*

УДК330.33.012:364

О.М. Тігаренко, старший викладач,

Кам'янець-Подільський національний університет Імені Івана Огієнка

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НА УКРАЇНІ

В статті розглянуто рівень розвитку соціальної відповідальності бізнесу на Україні.

Ключові слова: соціальної відповідальності бізнесу, принципів соціальної відповідальності, системи соціального захисту, підвищення ефективності бізнесу.

Постановка проблеми. В умовах ринкових перетворень питання соціальної відповідальності бізнесу є дуже актуальним. Посилення соціальної відповідальності бізнесу, заохочення до соціальної активності підприємств є необхідними умовами для створення соціальної солідарності в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджувану проблему розглядали такі автори як М. Фрідмен, Ф. Котлер, С. Мельник, О. Маліновська та інші.

Мета дослідження. Дослідити теоретичні аспекти соціальної відповідальності бізнесу та рівень його розвитку та формування стратегії.

Основні результати дослідження. Що ж таке соціальна відповідальність бізнесу? Це досягнення комерційного успіху засобами, які передбачають дотримання моральних цінностей та повагу до людей, спільнот і навколишнього середовища. Всесвітня ділова рада за сталий розвиток (WBCSD) визначає соціальну відповідальність бізнесу як «зобов'язання бізнесу сприяти усталеному економічному розвитку, працюючи з робітниками, їхніми сім'ями, місцевою громадою та суспільством у цілому, для поліпшення якості їхнього життя». [1]. М. Фрідмен вважав, що соціальна відповідальність бізнесу полягає у зростанні та максимізації прибутку.[5]

Рівень розвитку соціальної відповідальності бізнесу - це один із факторів добробуту суспільства. Соціальна відповідальність повинна боротися із соціальною напруженістю у суспільстві між відносно заможними людьми і основною масою населення. Певні прошарки населення перебувають поза межами справедливого розподілу добробуту суспільства. Соціальна позиція підприємців повинна постійно перебувати у взаємозв'язку з суспільством; вирішенні найгостріших соціальних проблем; відтворенні робочої сили як головного фактору виробництва. В свою чергу, бізнес« дотримуючись всіх принципів соціальної відповідальності має також певні вигоди: забезпечення позитивного іміджу; формування позитивного клімату серед персоналу; зростання довіри населення; формування партнерських відносин з іншими представниками ринку тощо.

Соціальна відповідальність бізнесу - це концепція залучення соціальних і економічних аспектів у діяльність бізнесу на засадах добровільності та взаємодії між різними зацікавленими сторонами.

Донедавна, соціальну відповідальність бізнесу ототожнювали з такими поняттями як благодійність, пожертвування, хоча світова практика демонструє ширше залучення

бізнесу до соціальної відповідальності на робочому місці, до покупців та постачальників.

Розвиток соціальної відповідальності бізнесу в Україні залежить від структури; економіки, іноземних інвестицій, системи соціального захисту, податкової політики, - законодавчої бази. В Україні більшість підприємств не мають чітко визначеної стратегії соціальної відповідальності бізнесу. Вони перебувають на етапі добродійної; діяльності та використовують PR-ходи (зв'язки з громадкістю).

В Україні створено портал Спільноти Соціально Відповідального Бізнесу, метою якого є популяризація проблематики соціально відповідального бізнесу в Україні серед зацікавлених осіб, донесення ролі бізнесу у досягненні цілей сталого розвитку,гуртування людей, зацікавлених в даній тематиці, та створення нових і розширених діючих ринків послуг.

Так, ЗАТ «Систем Капітал Менеджмент» створює інтегровану систему управління соціальною відповідальністю групи компаній, якими керує. Мета стратегій підвищення ефективності бізнесу. Розробка стратегій соціальної відповідальності один з основних принципів діяльності СКМ. Перед тим, як увійти до складу СКМ, більшість підприємств, особливо в гірничо-металургійній галузі та енергетиці, належали державі та виступали гарантами економічної стабільності для трудових колективів і місцевих громад. СКМ прагнула зберегти традиції піклування про колективи; та підтримки місцевих громад на територіях своєї присутності. СКМ вважає, що бізнес може бути успішним лише тоді, коли працівникам добре працюється, а їхнім ро-: динам добре живеться. [3]

На сучасному етапі для становлення ідеї соціальної відповідальності бізнесу в Україні насамперед необхідно:

- 1) формувати у суспільній свідомості розуміння змісту, значимості соціально-відповідального бізнесу;
- 2) створювати на всеукраїнському рівні ефективні та постійно діючі системи: комунікацій соціально відповідального бізнесу, державних органів влади ЗМІ, громадкості;
- 3) формувати законодавчу базу;
- 4) створювати партнерські мережі;
- 5) надавати бізнесовим структурам організаційно-методичну допомогу у плануванні та реалізації конкретних соціальних проектів та програм, реалізації; корпоративних систем соціальної відповідальності;

6) створити банк даних соціальних та економічних ініціатив. [2]

Соціальна відповідальність бізнесу в Україні має свої особливості як на рівні окремої компанії та і на рівні країни. Більшість українських компаній через недосконалу законодавчу базу не формують власну соціальну відповідальність, хоча це надає перевагу у конкурентній боротьбі, створює позитивний імідж компаній, забезпечує внутрішню мотивацію працівників.

На Україні розроблено проект національної Концепції розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні, метою якого є формування національної системи соціально відповідального бізнесу, шляхом визначення принципів, завдань, сфер, суб'єктів та механізмів реалізації соціально-відповідальних ініціатив, що мають на меті досягнення довгострокових цілей стратегії сталого розвитку України. Завданням національної концепції є:

- 1) підвищення конкурентоспроможності України в цілому та вітчизняного бізнесу зокрема;
- 2) створення єдиного розуміння соціальної відповідальності бізнесу в Україні всіма групами заінтересованих осіб;
- 3) впровадження чесних операційних практик;
- 4) зняття соціального напруження та формування довіри між бізнесом, суспільством та владою;
- 5) контроль за дотриманням стандартів якості на всіх стадіях життєвого циклу, в тому числі забезпечення екологічних чинників під час виробничої та іншої операційної діяльності компанії, дотримання сучасних стандартів безпеки праці та розвитку людського капіталу;
- 6) етичне виховання членів суспільства шляхом просвітницької та освітньої діяльності;
- 7) формування механізмів суспільного визнання соціально відповідальних компаній. [4]

Центр «Розвитку корпоративної соціальної відповідальності» оголосив про початок освітньої ініціативи «Академія із корпоративної соціальної відповідальності» (CSR Academy), яка спрямована на підвищення знань, компетенцій і навичок з корпоративної соціальної відповідальності серед представників компанії. За ініціативи даного центру 19 січня 2011 р. близько двадцяти компаній та організацій в Україні підписали Декларацію з відповідального бізнес-партнерства.

У Донецькій та Луганській областях на підтримку комунікацій між владою і громадськістю впроваджується новий проект «Сприяння соціальному підприємництву». Керівником даного проекту є стратегічний радник Євросоюзу, професор із Лондона Крістін Форрестер. Вона відмітила, що найчастіше в Україні соціальними проектами займаються представники так званого середнього бізнесу.

Отже, необхідно створити всі умови для формування та розвитку соціально відповідального бізнесу на Україні, так як це є одним із основних факторів соціально орієнтованої економіки.

Список використаних джерел

1. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф.Котлер, Н.Лі; пер. з англ. С.Яринич. - К.: Стандарт, 2005. - 302.
2. Науковий вісник НЛТУ України. - 2008, вип. 18.6. О.Я. Маліновська Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: етапи становлення.
3. <http://svb.org.ua>
4. <http://www.pfi.org.ua>
5. Friedman M. The Social Responsibility of Business is to increase its Profit // New York Times Magazine. - September, 13, 1970. - P. 122-126.

***Annotation.** In the article the level of development of social responsibility of business[^] is considered on Ukraine.*

***Key words:** social responsibility of business, principles of social responsibility, system of social defence, increase of business efficiency.*

УДК 338.32:663.5

О.С. Олійник, старший викладач, Кам'янець-Подільський
національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

ПІДПРИЄМСТВ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ

В статті акцентується увага на використання виробничих потужностей і спиртових заводів Поділля, що в свою чергу дасть позитивний результат в різних напрямках розвитку суспільства.

***Ключові слова:** виробничі потужності, спиртове підприємство.*